



# आभियान

साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY  
abhiyanweekly40@gmail.com

वर्ष : ३८ / अंक : ७ / २०७७ जेठे १९ गते शुक्रबार / 4 Sep., 2020 / मूल्य रु. १०/-

राजधानीमै भोका  
जनताको संख्या बढ्दै  
सरकार भने चुपचाप रमिते

काठमाडौं। प्रधानमन्त्री केपी ओलीले कोहीपनि नेपाली जनता खान नपाएर मर्दन् खान नपाएकाहरूको जिम्मेवारी सरकारले लिन्छ भन्ने अभिव्यक्ति पटक पटक दिँदै आएका भएपनि व्यवहारमा भने त्यो लागु भएको छैन। कोरोना भाइरसका कारण सरकारले पहिलो पटक गत चैत्र ११ गते देखि मुलुकभरमै लकडाउन लाग्य गन्थो। लकडाउन लाग्य भएको केही दिनपछि नै विभिन्न संघ संस्थाहरूले निःशुल्क खानाको व्यवस्था गरेको थिए तर त्यो क्रम धेरै चल सकेन। स्थानीय तहले समेत केही मात्रामा राहत बँडे पनि त्यो पर्याप्त हुन सकेन।

»» बाँकी ८ पेजमा

## पीडक नै सत्तामा पीडितले न्याय पाएन्

काठमाडौं। तत्कालिन नेकपा माओवादील ०५२ सालदेखि चलाएका सशस्त्र द्वन्द्वको बेला माओवादी पक्ष र सरकारी पक्षबाट भएको ज्यादी र मानवता विरोधी कार्यको छानविन गरी पिडिकलाई कानुनको कठघरामा उम्माएर पिडितलाई न्याय दिने काम राज्यको भएपनि माओवादी पक्ष शान्तिपूर्ण रूपमा राजनीतिमा आएको डेढ डेढशक विसिक्का पनि पीडितले न्याय पाउन सकेका छैनन्। वेपता पारिएका व्यक्तिहरूको खोजिवन गरी पिडिकलाई कारबाही गर्न सत्य निरुपाण तथा छानविन आयोगहरू गठन गरिएको भएपनि त्यस्ता आयोगहरू तलबमता खाने बाहेक अन्य काममा सक्रिय हुन सकेका छैनन्।

»» बाँकी ८ पेजमा

## कांग्रेसका धेरै नेताहरूको राजनीति समाप्त हुने

काठमाडौं। संघीय संसद र प्रदेशसभामा समेत प्रमुख प्रतिपक्षी दल रहेको नेपाली कांग्रेसको १४ औं महाधिवेशनको समय नजिकीै गर्दा कांग्रेसमित्रको समीकरणमा दलबदल हुन सक्ने सम्भावना बढेको छ। कांग्रेसका समापति शेरहाटुदूर देउवा आँउदो महाधिवेशनबाट जसरी भएपनि पुन राजनीतिमा विजयी हुने तारतम्य मिलाउन लागि परेका छन् भने पार्टीका वरिष्ठ नेता रामचन्द्र पौडेल सहित कोइराला परिवारका शाशक कोइराला, शेखर कोइराला र सुजाता कोइराला जसरी भएपनि देउवाबाट समापति पद आफ्नो परिवारमा ल्याउने कसरतमा लागि परेका छन्।

पार्टीका वरिष्ठ नेता पौडेललाई समेत पछिलो पटक तुलो भट्का लागेको छ। कोइराला परिवार मध्येका एक समापति पदमा उम्मेदवार हुने भएपछि पौडेललाई भट्का लागेको हो।



पार्टीका उपसभापति विमलेन्द्र निधीले आँउदो महाधिवेशनमा आफू समापतिको उम्मेदवार हुने भएकाले आफूलाई सहयोग गर्न सम्भापति देउवालाई सार्वजनिक रूपमै आग्रह गरिसकेका हुनाले देउवा समेत संकटमा परेका छन्। गएको प्रतिनिधिसभा, प्रदेशसभा र स्थानीय तहको निर्वाचनमा कांग्रेस

»» बाँकी ८ पेजमा

## जनतालाई सत्तामा पुग्ने भन्याडमात्र बनाइयो

काठमाडौं। उत्तरी छेपकी मुलुक चीनबाट फेलिएको कोरोना भाइरस (कोरोना १९) का कारण आक्रान्त भइरहेको छ। कोरोनाका संक्रमितहरूको संख्या दिनप्रतिदिन बढिरहेको छ भने निधन हुनेहरूको संख्या समेत पछिलो समयमा बढ्दै गएको छ। सरकार र राजनीतिक दलहरू भने कोरोना भाइरस नियन्त्रण र रोकथाम गर्न असफल साथित हुँदै गएका छन्। सरकारले गत चैत्र ११ गते देखि मुलुकमै लकडाउन लाग्य गरेको थिए। लामो समयको लकडाउनले गर्दा जनताको जीवनस्तर तै संकटमा पर्दै गएपछि सरकारले लकडाउन गत श्रावण ६ गतेबाट हटाएपछि संक्रमित हुनेहरूको संख्या बढ्दै गएको र आजसम्ममा भएरै ४१ हजार भन्दा बढी जनता कोरोनाका संक्रमित भइसकेका छन्। पछिलो समयमा कोरोना संक्रमितको संख्या बढेको भन्दै विभिन्न तहका



सरकारहरूले आ आफ्नो क्षेत्रमा निषेधाज्ञा जारी गरिरहेका छन्। निषेधाज्ञा जारी गर्दा पहिले

चरणको लकडाउन लाग्य गर्दा कहाँ कहाँ गल्ती भयो, सरकार कसरी चुक्को भन्नसम्म विरोधप्रयोग नगरी निषेधाज्ञा जारी गरिएकोले निषेधाज्ञा लाग्य भएपछि संकटपूर्ण अवस्थामा बँच्न बाय्य भएका छन् भने निषेधाज्ञा लाग्य भएपछि कोरोना संक्रमित र निधन हुनेहरूको संख्यामा समेत व्यापक बढ्दै भएको छ।

नेपाल कम्प्युनिट पार्टी नेतृत्वको केपी ओली सरकारले बेलैमा कोरोना भाइरस नियन्त्रण र रोकथामलाई नियन्त्रण गर्न सकेको थिएन। सत्ताधारी दलमित्रको आन्तरिक द्वन्द्वले गर्दा सरकारले सञ्चालन गरेका कार्यहरूलाई सत्ताधारी दलले सहयोग र समर्थन गरेन। त्यसैगरी संघीय संसद र प्रदेश संसदमा समेत प्रमुख विपक्षी दल रहेको नेपाली कांग्रेसले समेत सरकारलाई सहयोग र उचित सल्लाह

»» बाँकी ८ पेजमा

## कर्महारा, लोकमारा पनि सरकार

काठमाडौं। वैदेशिक रोजगारीमा गएका युवायुवती बेरोजगार भएर घर फर्क्कन पाउँ भनिरहेका छन्। ११ सय २० जना नेपाललाई २ हप्तामित्र नियुक्त ल्याइदिन्हो भनेर युएईले सरकारलाई खबर पठायो। कमिशन नआउने देखेपछि अनुमति दिन नसकिने खबर पठाएको छ।

कर्महारा, लोकमारा सरकार पनि देखियो। कस्तो नेकपालाई दुई तिहाई मत दिएर जिताएछन् नागरिकले। लोकतन्त्र यतिसम्म निर्दर्शी पनि हुनेरहेछ।

फेरि पनि युएईले लेन लेण्ड गर्ने अनुमति मागिरहेको छ, पर्यटन मन्त्रीले प्रधानमन्त्रीले जानकारी नै दिएका छैनन्। सितैमा उद्धार गरिदिन्हु भनेलाई पनि अनुमति नदिने। पीसीआर टेरेट गराएर ल्याइदिन्हो भन्दा पनि सरकारले नाईनासी गर्नु »» बाँकी ८ पेजमा

तागीलाई [www.abhiyanonline.com.np](http://www.abhiyanonline.com.np) ला पनि पढ्न सकिन्छ।

संविधानको उल्लंघन गर्दै सत्तामा पुग्न खोज्नुको रहस्य के ?

## नेकपा र उसको सरकार पनि जनतालाई घाँडो



निर्णय लिन नसक्नु र सत्ता बचाउनकैका लागि सरकारको ध्यान केन्द्रित भएकाले त्यसको समयमै सरकारले विज र मल उपलब्ध गराउनुपर्ने थियो तर त्यसो हुन सकिरहेको छैन। प्रधानमन्त्री केपी ओलीका भाषण सुन्दा मुलुक धेरै अगाडि बढेको जस्तो देखिएतापनि व्यवहारमा त्यसो हुन सकिरहेको छैन। त्यसैले भन्न सकिन्छ ओली सरकार गफमै व्यस्त भएको छ भनेर।

ओली सरकारले काम गर्न नसक्नुपर्ने पार्टी राजनीतिक रूपमै आपूर्ति देउवालाई निर्णय लिन नसक्नु र सत्ता बचाउनकैका लागि सरकारको ध्यान केन्द्रित भएकाले त्यसको समयमै सरकारले विज र मल उपलब्ध गराउनुपर्ने थियो। राजपामा त्यसबेला महन्त्य ठाकुर, राजेन्द्र महतो, शरदसिंह भण्डारी, महेन्द्र यादव, अनिल भा र राजकिशोर यादव अध्यक्ष मण्डलका सदस्य रहेका थिए।

सत्ता बाहिर रहेका नेताहरूसत्तामा पुग्ने रणनीतिमा लागेका छन्। सविधान अनुसार प्रतिनिधिसम्बाको निर्वाचनमा पराजित भएका व्यक्तिहरू नै सत्तामा पुग्ने रणनीतिमा लागेका छन्। सविधानको

भाग ७ धारा ७८ को ४ उपधारा जेसुकै लेखिएको भएपनि तत्काल कायम रहेको प्रतिनिधिसम्बाको कार्यकालसम्म निर्वाचन हारेका व्यक्ति उपधारा १ बमोजिम मन्त्री बन्न अयोग्य हुनेछन् भन्ने व्यवस्था गरिएको छ। तर तिनै चुनाव हारेका व्यक्ति राष्ट्रिय सम्बाको सदस्य भएको छ भने स्पष्ट व्यवस्था नभएको हो। प्रतिनिधिसम्बाको निर्वाचनमा नेपाल कम्प्युनिट पार्टीका नेता वामदेव गौतम र नारायणकानी श्रेष्ठ, राष्ट्रियसम्बाको सदस्य भएका छन् भने गौतमले समेत राष्ट्रिय सम्बाको सदस्य (मनोनित राष्ट्रपतिवाट) भएर जाने र महत्वपूर्ण मन्त्रालयको मन्त्री बन्ने इच्छा देखाएका हुनाले राजनीतिक दलका नेताहरू जनताको सेवाको लागि होइन आफ्नै स्वार्थका लागि लडिरहेका छन् भन्ने प्रष्ट भएको छ। संविधानले व्यवस्था नै नारेको अवस्थामा संविधानको उल्लंघन गर्दै सत्तामा पुग्ने जुन इच्छा नेताहरूले देखाएका छन् त्यसको एउटै उद्देश्य हो सत्तामा पुगेका छन्। सविधानको

»» बाँकी ८ पेजमा

[www.prabhubank.com](http://www.prabhubank.com)



PRABHU  
SPECIAL SAVING

# India's Hegemonic Designs Destabilise the Region

**M Chaudary**

It is most regrettable that by ignoring the modern global trends like a renunciation of war, peaceful settlement of disputes and economic development in wake of the spread of coronavirus and its negative economic consequences almost all over the world, India's hegemonic designs are destabilising the region and its peace.

Through its military and intelligence agency RAW, India has continued intervention as part of hegemonic policies vis-à-vis her neighbouring countries, including those ones with whom India does not share a border.

Besides supporting separatism in East Pakistan which resulted in the dismemberment of Pakistan, India occupied Sikkim, subdued Bhutan, Burma and Bangladesh—also sponsored terrorism in Pakistan, Sri Lanka, Nepal, Afghanistan and Bangladesh.

During Indian Prime Minister Narendra Modi's rule, New Delhi has intensified meddling in the internal affairs of these countries. And Indian military and RAW have been given free hand to target these states through manipulation of political dissent, ethnic divisions and economic backwardness.

On August 5, last year, New Delhi revoked articles 35A and 370 of the Constitution which gave a special status to the disputed territory of the state of Jammu and Kashmir (J&K). The act split the J&K which includes the Kashmir Valley and the Ladakh area, into two federal territories: Jammu and Kashmir, which will have a state legislature, and Ladakh area, which will be ruled directly from New Delhi.

Thus, Indian fanatic Prime Minister Modi's government led by extremist ruling party BJP unilaterally annexed the Indian Occupied Kashmir (IOK) to turn

Muslim majority into a minority.

India also issued a notorious map on October 31, 2019 which displayed bifurcation of the J&K and identifies Pakistani side of Azad Kashmir as well as certain areas of Gilgit-Baltistan as Indian territory.

Besides Pakistan, China also rejected the Indian malevolent acts as "unlawful and void", saying that India's decision to "include" some of China's territory into its administrative jurisdiction "challenged" Beijing's sovereignty. Despite the latest agreement to resolve the issue through dialogue, border dispute between New Delhi and Beijing, which remains unsettled, has increased tensions between the two countries.

In fact, Premier Modi and the BJP in connivance with other similar outfits like RSS have accelerated anti-Kashmir moves. Implementing the ideology of Hindutva ((Hindu Nationalism), Indian extremist rulers' various other measures such as continued lockdown in the Indian Occupied Kashmir (IOK), issuance of domicile certificates to 40000 non-Kashmiris to bring demographic changes in the Muslim-majority area and intermittent shelling inside Pakistani side of Kashmir in relation to the Line of Control (LoC), which have killed hundreds of innocent villagers show India's fascist policies.

In this regard, reliable sources as mentioned in Pakistan's media on August 18, 2020 disclosed that Afghanistan-based Tehreek-e-Taliban Pakistan (TTP) has merged with its splinter groups Jamat-ul-Ahrar (JuA) and Hizb-ul-Ahrar (HuA) in Afghanistan. Their sole objective is to restart terrorist activity against Pakistan, while simultaneously sabotaging efforts to restore peace and stability in its war-ravaged Afghanistan.

Afghanistan's National

Directorate of Security and India's Research and Analysis Wing (RAW) played a key role in their reunification. The agreement, reportedly, designated Mufti Noor Wali as the amir (Chief) of TTP, making him responsible for all planned terrorist activities inside Pakistan and Afghanistan.

Islamabad has long accused Kabul of turning a blind eye toward TTP and other terrorists who fled to Afghanistan to escape counter-terrorist operations in Pakistan.

Pakistan's concerns were supported in a recent report presented to the United Nations Security Council.

According to the UN report of July 26, 2020, "The banned Tehreek-e-Taliban Pakistan and its splinter group Jamaat-ul-Ahrar (JuA) continue to target Pakistan from their bases in Afghanistan...the leadership of TTP is also operating from Afghanistan, including Noor WaliMehsud, supported by his deputy, QariAmjad and TTP spokesperson Mohammad Khorasani, claiming responsibility for various high-profile attacks in Pakistan and has facilitated others by JuA and Lahskhar-e-Islam...the significant presence of ISIL-K (The Islamic State of Iraq and the Levant Khorasan) in Afghanistan", which the UN warns "now pursues a global agenda".

In addition, the UN report warns of "a strong presence of ISIL-India in Kerala and Karnataka. ISIL-K considers Afghan territory a base for spreading terrorist influence across the wider region... The investigators found links between Indian nationals and terrorist attacks in Sri-Lanka. According to diplomatic sources, there is now pressure on India to curb the financing from ISIL-India to its affiliates in line with the FTAF recommendations to prevent

terrorist financing".

Notably, Pakistan's Foreign Minister Shah Mahmood Qureshi met Zalmay Khalilzad at Islamabad on July 1, 2020 and warned that "Afghan peace process has entered into a crucial phase and there is a need to be cognizant of the elements that want to sabotage the peace efforts in Afghanistan".

In the meeting, Qureshi reiterated Pakistan's commitment "to continue to play its reconciliatory role in the establishment of peace in Afghanistan with sincerity through collective responsibility.

He said that "Pakistan is ready to cooperate with regional and international stakeholders for an enduring and peaceful political solution to the Afghan issue...the development of the whole region depends on the establishment of peace in Afghanistan...the agreement of all sides on intra-Afghan dialogue and announcement of negotiating teams is a good omen".

Later in a statement, Foreign Minister Qureshi stated that India "has been continuously trying to destabilize Pakistan to divert attention from its own internal chaos" by adding: "India is interfering in Balochistan province of Pakistan at the same time it is also adversely affecting peace efforts in Afghanistan."

In the recent past, India's Home Minister Shri Amit Shah threatened of conducting air and surgical strikes inside Pakistani territory.

Reacting to Amit Shah's statement, Foreign Minister Qureshi stated: "Let me make it clear to Amit Shah that if India made the mistake, we will give a befitting response...Amit Shah should tell...Why does India not launch a surgical strike on Laddakh?...India has reached the extreme in committing atrocities in Kashmir...India wants to sabotage

the Afghan peace process...New Delhi is threatening Pakistan to divert attention from its internal situation".

Earlier, the DG of ISPR Maj-Gen. Babar Iftikhar said: "Chief of Army Staff General Qamar JavedBajwa warned India...[saying] We will respond any aggression with full might... India faced great humiliation in the recent military standoff with China...faced embarrassment in map issues with Nepal as well...India is meddling in issues [of countries] where it doesn't even have a border...India is facing many internal challenges especially after the emergence of coronavirus...many issues have emerged in India after the August 5, 2019 move, which revoked the special status of Indian Occupied Jammu and Kashmir...There is an emergence of Islamophobia in India. Now they [India] think the best way is to divert the attention towards Pakistan...The situation on the LoC...1229 ceasefire violations by India have been committed since start of this year...while their quadcopters have also violated airspace [of Pakistan] on different occasions".

Addressing a news conference on August 13, this year, DG of ISPR said: "We are ready to fight even India may buy 500 Rafale fighter jets. India is involved in terrorism inside Pakistan...India has been taking hegemonic steps and spreading the fire of communal hatred. This along with their military spending has made their expansionist policies quite clear to everyone. Pakistan has been working towards ensuring peace in Afghanistan...Peace in Afghanistan means peace in Pakistan."

Nonetheless, instead of cooperating with the South Asian countries to promote peace, India's hegemonic designs are destabilising the entire region.

**Durdana Najam**

Will the issue of Karachi be solved after the local government election? This question has captured the imagination of various minds, from low to high intellect, in both the public and the private sectors, ever since Karachi's fault-lines have been exposed in the downpour, which may have affected any metropolis because of its sheer scale and ferocity. But had it been obliterated, the answer is: No. Karachi has sunk not because of the rain. It has sunk because of the devious and politically expedient policies of its administrators.

It goes without saying that local government is the right method to govern a city. It also goes without saying that the elected governments in Pakistan have been reluctant to establish a local government system. And if there ever is a local government, it usually remains toothless with no power to execute even as minor a job as replacing the cover of a pothole. In Karachi or elsewhere, the unwillingness to have a local system is linked to the power of the turf. There are many contenders of power in the metropolitan city, starting from political parties, to rangers, to courts and to the police itself.

Blaming the ruling party, the PPP in this case, to have turned the city into wreckage is not the best way to find the transgressor.

One of the fiercest wounds from which Karachi bled incessantly for decades was target killing. People

## The tale of two woes

were killed like flies out of animosity, for failing to pay ransom money, for declining to align with a particular political party's agenda, for refusing to oblige an insignia, etc. The mask from the faces of those involved in this gory act was lifted when the Supreme Court took suo motu notice of the security situation in Karachi, in 2011, on the persistent demand of the people of the city. The five-member bench of the apex court heard the city's woes without interruption. The helplessness of the police and the literal enforcement of power of the rangers were some of the few staggering revelations, not to talk of the compromised bureaucracy. The then chief secretary Sindh raised his hands in utter disappointment for failing to influence policymakers involved in turning the city into an organised crime machinery. Basically, Karachi is a case of negligence, the victim of a system deliberately designed to foster incompetency and produce a low-skilled workforce — to have in a typical colonial pattern, a master-slave relationship between the government and the governed.

That brings me to the meeting of a few journalists on August 27, 2020, with the newly inducted vice-chancellor of the Government College Lahore University, Dr Asghar Zaidi. He started his conversation with a statement that was enough to make our heads hang in shame. He said, "Our

universities are manufacturing idles." It was a clear reference to the education system that has failed to give direction to the students. Generating a crowd and not citizens has been an enigma, which has cost Pakistan dearly in the shape of incompetency. Doald Rumsfeld in his memoir, Known and Unknown, quotes a speech that Adlai Stevenson, the former governor of Illinois and a Princeton alumnus, made at the senior class banquet in Princeton. The speech, according to Rumsfeld, "put my future into an important and new context." What did Stevenson say? "He talked about the responsibility of citizenship in whatever path we might choose and the stark consequences awaiting us if we failed in our responsibilities." His precise words were: "If those young Americans who have the advantage of education, perspective, and self-discipline do not participate to the fullest extent of their ability, America will stumble and if America stumbles the world falls." Interpreting his speech further, Rumsfeld said: "He (Stevenson) reflected on the weighty responsibility of the American people in our democracy to be involved in helping to guide and direct their government."

In a functioning democracy, the development and the nurturing of citizens are integral parts of the nation-building plan. Governments

are responsible for assisting students to get education, building perspective and developing self-discipline. Have we planned nation-building on this pattern? The answer is "no". However, people like Dr Asghar Zaidi are trying, in their individual capacity, to reform and recast the academic structure in universities. He has a plan to connect academia with policymakers and develop a nexus among research scholars and the industries. He has the plan to unwind the mental prowess of his students by opening doors to developmental sciences and building in them the temperament and the desire to seek new avenues through research, and to import knowledge through collaboration with foreign universities. In a developed country, these plans would form the foundational structure of any university. In Pakistan, however, we have yet to measure the height of this Everest. The overriding question is: will Dr Zaidi be able to implement his plans? Unless the following pre-requisites are on his sides, his plans will fail to take a flight leave alone make sorties to explore new pathways.

1. Policy alignment: The GCU's objective should be drawn from the overall higher education policy of the government.

2. Financial support: An uninterrupted stream of cash flow from the government is critical for

the implementation of the plan.

3. Industrial development: The demand for the numbers and quality of scientists, sociologists, psychologists, engineers, etc should come from the manufacturing sector and their associated service organisations.

4. Freethinking: A learning environment that encourages comprehension, reasoning, problem-solving and the freedom to question the system and the prevailing ideologies.

It will be a daunting task for Mr Zaidi to overcome these challenges. According to Dr Tariq Banuri, Chairman of the Higher Education Commission, public sector universities get Rs50,000 from the government for each student whereas the universities spend Rs150,000 in this regard. This is only a glimpse of the dismal situation. It verifies the statement that our universities are producing idles. With the philanthropy model in Pakistan tilted towards spending charity mostly on providing eatables and Madrasah education, with little or no investment in higher education from industries, because we have none literally, and with journalists following the beaten path of the defined narrative, Dr Zaidi will write history if he manages to bring about what he calls the "Disruptive Change".

Prime Minister Imran Khan will be equally making history if he manages to implement the Karachi Transformation Plan, for which he would have to disrupt the link between crime and politics and between elites and financial institutions.

# नेपाल र नेपाली रक्षा गर्ने राजनेता चाहियो



• राजन कार्कि

rajan2012karki@yahoo.com

पूर्वराजा तमासा हेन्ने, नयाँ राजा बनेका नेताहरू इदी अमिनको जस्तो पुँझिकी देखाउने । नेपाल र नेपाली बाँच्ने त बाँच्ने कसरी बाँच्ने ?श्रीपेच लगाउ कि नलगाउ, तर नेपाल र नेपालीको रक्षा गर्नसक्ने राजनेता चाहियो ।

महाग्रन्थहरूमा पृथ्वे भनेका छन्- श्रीपेच लगाउँदैमा काही राजा हुँदैनन् । राजा भनेको त नागरिकको हक रक्षा गर्नेलाई भनिन्छ । चाणक्यले पनि राजा भनेका प्रजाका संरक्षक भनेका छन् । सेता हाती पालेसरह, न नागरिको हकरक्षा, न संरक्षकको भूमिका, किन चाहियो त्यस्तो राजा ? गाई भए गोरस, भाइ भए भरस, राजा भए के, नभए के ?

मन्मा इच्छाशक्ति छ भने देश बोल्न र जनअपेक्षा बोक्न उमेरले छेक्दैन । अवसर खोज्न सकिन्छ, कतिलाई अवसरले भक्तभक्याइरहेको पनि हुन्छ तर ऊभित्रको कायरता र स्वार्थबाट स्वयम् पराजीत र जिउँदै मरेतुल्य हुन्छ । जो आफैभित्र गलेको छ, आफैमा जलेको छ, आफू सधै भोको नाड्गो अनुभूति गर्छ, उसले पुर्षको गैरव र देशको भार कसरी बोक्छ ? प्रजालाई सहारा कसरी दिन्छ ?

ज्ञानेन्द्र त्यरै राजा हुन्, जसले

गैरव थेन सकेनन्, जनअपेक्षामा खरो उत्रन सकेनन् । सबल छन्, निर्बल अनुभूति गरिरहेछन् । मानो कसैले उनलाई तर्सिएरहेको छ र उनी लुग लुग कामिरहेछन् । निर्मल निवासको भयालबाट हेर्छन् देशको छटपटी, कूशासनले देशमा आगलागी भझरहेछ, देश, बचाउन बाहिर निस्कर्दैनन् । राजनीतिक नेताहरू पनि त्यरै नयाँ राजाहरू हुन्, जो अँध्यारो जीवन रोजेर पेडा खाइरहेछन् । अन्धकार अर्थात अराजनीति यिनका लागि सर्वप्रिय छ । अँध्यारोमा खाएको गिलो चिज सबै पेडा हुँदैनन् भन्ने हेका तिनले राखेनन् ।

पराइको कठपुतली हुनुमा जो स्वर्गनुभूति गर्छ, त्यस्ता व्यक्तिवादी तत्त्व यसैगरी नगरबधु नियतिमा कथक नृत्य नाचिरहेका हुन्छन्, यिनको स्वर्ग भनेको जनधृणाको नाली हो, जो नालीलाई गगासागर सम्भिरहेका छन् । हाम्रा नेताहरू वर्तमान कालखण्डका कलेजिकत पात्रहरू हुन्, जो आफूलाई लोकतन्त्रका राजा सम्भिरहेका छन् र गिलो देख्ने हुन्ने हलुवा ठाने हसुरी हाल्छन् ।

घरदेखि चिहानसम्पका लागि बाटो बनाउनु पर्दैन । ब्रह्मा, विष्णु, महेश्वर मैं हुँ भन्ने अहकार पालेर पुराना नयाँ राजाको शिर सबैमन्दा होचो भापाको कवनाकवलभन्दा तल तल भुक्दैछ ।

शिर होस त सगरमाथाजस्तो होस न, राजा नवराजाहरूको शिर हो कि भक्तुण्डो हो, लामो समय भयो छुट्याउनै सकिएन । मान्छे भए विवेक हुँउपर्थ्यो, भक्तुण्डोमा त हावामात्र हुन्छ ।

प्रतिस्पर्धा नीतिको होस, नैतिकताको होस न, देशघातक बन्नु पनि प्रतिस्पर्धा हो र ? संवैधानिक संसदमा देशको नाम फेर्ने, भण्डा फेर्ने प्रस्तावमा छलफल भयो, सडकमा नेपालको भण्डा जलाईयो, नयाँ पुराना राजाले त्यस्तालाई ठेगान लगाउन छाडेर जिब्रो तालुमा टाँसेर कसरी बस्न सके ? १९६० को देशकमा उत्तरको चीनमा माओ र सनयात सेन एक भएर जापानी हमलाको प्रतिकार गरे । दक्षिणको भारतमा हरेक राष्ट्रिय मुद्दामा सबै पार्टी

एकै पत्तिमा उभिन्छन् । नेपालमा हरेक राष्ट्रिय मुद्दामा किन हरेक पार्टीको ओठ फरक फरक बोल्छ ? कति विसो भइसक्यो भक्ति थापाको देशका नेता र जनताहरूमा रगत, पटकै उम्लिदैन ।

जनवाद, समाजवादभित्र राष्ट्रवाद भरिसकेको हो ? नेपालबाट जगाउने दियो निभेको हो ?

पर्जन्यात अर्जुनवृष्टि हुन्छ, धृतराष्ट्र भएपछि त दृष्टि नै हुँदैन, कै देख्नु ?

वर्तमान नेपाल यस्तै यक्ष प्रश्नहरूको

जागरूक भए, उत्साह र साहसीका रूपमा अधि बढे कि जुनसुकै युद्धमा एन्टोनीको जीत भयो ।

महाकान्ति, महानजनयुद्ध सम्भव भयो, त्यसपछि महालुटको आरम्भ भएको थियो, रोकिने नामै लिदैन । देश र देशबासी बचाउने, जगाउने सामर्थ्य कसैमा देखिएन । जो सक्षम छ, ऊ लख्नौ लुट्न व्यस्त छ, जो उसका अनुयायी छन्, ती लुट्ना साथ दिइरहेछन् । जो लुटिने वर्ग छ, छाती पिटेर रोइरहेका छन् । आजको नेपाल लोकतन्त्रको व्यानर भुण्ड्याएको

१३ वर्षसम्म बुद्धभूमिमा अकन्तक अपराधको साम्राज्य चलाइरहेका छन् ।

सर्वहाराको शासन, समानता, परिवर्तनको जागृति हुन्छ भन्ने ज्वरभाटा उठाएर रगतको लाभा बगाइयो, जब परिवर्तन भयो अनि जनतालाई लूतो फालेभै फालेर लोकसत्तालाई सामरस, सत्तारस, सत्तासुन्दरी बनाएर पिइरहेछन् । मानौ, महाभारतको दुर्योधन, दुशासन भनेका जनयुद्ध र जनआन्दोलनका कमाप्डरहरू हुन्, जो नेपाल र नेपाली भनेको यिनीहरू लडीबुढी गर्ने मौजा हो । द्रौपदी बनाएर इज्जत लुटनुलाई लोकतन्त्रको पगरी गुथाइरहेछन् ।

यसकारण त संविधान कागजको खोस्टो भएको छ । पद्धति विधि रेटने बधशाला हो, जहाँ पल पल विधि रेटिन्छ । नेतामा सामाजिक दायित्वबोध, जवाफदेहीता र चरित्र छैन । शासक नैतिकहीन, प्रशासक अपराधी हिलोको किलो बनेका छन् । कानुन कोठी र न्यायालयमा व्यभिचार व्याप्त छ ।

युवायुवती बैदेशिक रोजगारीका नाममा निकासी भझरहेछन् । अधिकांश जनता पार्टीका कार्यकर्ता बनेर पार्टीको जयजयकार गर्दैन, जो पार्टीमा छैनन, तिनीहरू दमनयत्रमा पिसिएका छन् । पार्टी नीति, सिद्धान्त र निष्ठामा होइन, विदेशीको एजेण्डामा चल्छ । नागरिक समाज र अधिकारकमीहरू पनि पार्टी पार्टीमा विभाजित छन्, स्वाद र शक्तिलाप्त छन्, मीठोको लागि सत्ता र विदेशीको जूठो पूरा खान्छन् ।

धर्म इसाइकरण हुँदैछ र नेपाललाई अर्को भेटिकन बनाउने अन्तर्राष्ट्रिय ग्राण्ड डिजाइन अनुसार गरीबी किनेर धर्मपरिवर्तन तीव्र गतिमा अधि बढेको छ ।

संस्कृति, परम्परामा साउने भेलजस्तो रूपमा परिचय गरिरहेको छ ।

राष्ट्रलाई ढेढाकली

लालबुझकडहरूले चारबिधा चौधै

»» बाँकी ६ पेजमा

# साल्ट ट्रेडिङ कंपनिशन लिमिटेड द्वारा प्रवर्द्धित ग्राहींस

## तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टाण्डर्डको मित्र बाहिर रावर कोट मै बीचमा स्टिलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पून: प्रयोग गर्ने न सकिने प्लाष्टिक सिल भएको सिलिङ्डर
- कम्प्यूटर प्राविधिबाट चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै आना दुर्क बहुहोस्



साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

पद्धत्यौ हाती बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज  
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यूँदै त्यो जस्ले बिरियो देशको माटो  
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले सरिक्यो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा  
बहादर भरर एकै पटक मर्न सकौ।

- अमियानवाणी

# अभियान

साप्ताहिक

# ਸਮਾਫ਼ਕੀਯ

## सत्ताधारी दललाई जनताभन्दा सत्ता प्यारो

उत्तरी छिमेकी मुलक चीनबाट फैलिएको कोरोना भाइरस (कोभिड १९) ले गर्दा विश्व जगत नै आतंकित बन्दै गएको छ। यो भाइरसका कारण विश्वको आर्थिक अवस्थामा समेत व्यापक असर परेको छ। अहिलेसम्म यो भाइरसको ओषधी र भ्याक्सिन समेत नभएकाले गर्दा विश्वका धेरै देशहरू ओषधी र भ्याक्सिन बनाउन लागि परेपनि कुनै पनि देखाने अहिलेसम्म सफलता नपाएपनि आशाका केही किरणहरू भने देखिएका छन्। विश्व स्वास्थ्य संगठनले भ्याक्सिन र औषधी बनिहाले पनि कोरोना भाइरसलाई नियन्त्रण गर्न घटीमा दुई वर्ष लाग्न सक्ने बताएपछि विश्व जगत नै थैप आतंकित बनेको छ। विश्वका धनी मुलुकहरूके आर्थिक अवस्था डामाडाल बनिरहेको बेता उत्त कोरोना भाइरसबाट तेपाल समेत अछूतो रहन सक्नेको छैन। अहिलेसम्म उत्त भाइरस विरुद्ध नेपाल कम्प्युनिट पार्टी नेतृत्वको कोरी ओली सरकारले भाइरसको रोकथाम र नियन्त्रणका लागि केही उपायहरू अपनाएको भएपनि सरकारले पहिला गरेको गल्लीकै कारण भाइरसले उग्रल्प लिई गएको छ।

कोरोना भाइरसले धनी गरिब, ठुलाबडा र गरिब दिनदहुँची करैलाई छोडेको छैन। फरक यति छ धनीमातीहरू आफै उक्त रोगको विरुद्धका लागि सहायक हुने औषधीहरू हेलिकोप्टर र जहाज चार्टर गरेर विदेशबाट ल्याएर उपचार गराउन सक्छ भने गरिब जनताको लागि त्यो आकाशको फल सरह भएको छ। लोककल्याणकारी सरकारको पहिलो दायित्व र कर्तव्य भनेको आफ्ना जनताको सुरक्षा गर्नु नै हो। लोककल्याणकारी सरकारले धनी र गरिब भनेर जनतालाई भेदभाव गर्न दुईनै। तर पछिल्लो समयमा त्यस्तो देखिएको छैन ठुलाबडाहरूको पीसीआर परिक्षण उनीहरूकै घर घरमा र कार्यालयमा पुगेर गरिएको छ भने गरिब जनताले पैसा तिरेपनि परीक्षण गर्न पाएका छैनन। परीक्षण गरिएपनि रिपोर्ट आउन ५/७ दिन लाग्ने भएकाले गरिब जनता मारमा परेका छन्। उपर्युक्तामै त्यस्तो अवस्था रहेको छ भने दुरदराज र दुर्गम जिल्लामा कस्तो अवस्था होला? सहजै अनुमान गर्न सकिन्दछ। सरकारले कोरोना भाइरस नियन्त्रण र रोकथाम गर्न भनेर कोरोना भाइरसको एक जना विरामी हुने वित्तिकै गत चैत्र ११ गतेदेखि मुलुकभर लकडाउन लाग गयो। लकडाउन लाग गरेपछि जनताले सरकारको आदेशलाई स्वीकार गर्दै उनीहरू घरमै बस्न बाध्य भए। तर लकडाउनको बेला सरकारले जिति काम गर्न सक्तुर्दथ्यो त्यति काम गरेन। विदेशबाट आउने व्यक्तिहरूलाई सीमा खेत्रमा हप्तौं रोकेर राख्यो। भारतबाट स्वदेश फकिरो व्यक्तिहरूलाई क्वारेन्टाइन छैन भन्दै नेपाल-भारत सीमामा हप्तौं सम्म राखेको थियो। सीमामा रोकिएको नेपालीहरू एकै ठाउँमा सयाँको संख्यामा बसेका हुनाले त्यहीबाट सबैलाई कोरोना भाइरसले संक्रमित बनायो। सीमामा रोकिएको व्यक्तिहरू संक्रमित भएपछि मात्र सरकारले आँखा खोल्यो अनि उनीहरूलाई स्वदेश फकिर आदेश दियो। त्यसबेला धेरै ढिलो भइसकेको थियो। संक्रमितहरू आ आफ्नो जिल्ला हुँदै गाउँ गाउँमा पुगे। त्यहीबाट कोरोना भाइरस गाउँ गाउँमा फैलिएको सत्य वास्तविकतालाई सरकार स्वीकार गर्न अहिले पनि तयार देखिएको छैन।

लकडाउनको समयमा सरकार मूलकमा लकडाउन लागू गरिएको छ लकडाउनले गर्दा कोरोना भाइरस घट्छ अर्थात संक्रमितहरू निको हृन्धन्ध भनेर सरकार समेत लकडाउनमै बसेको हुनाले अहिले कोरोनाले विकराल अवस्था लिएको हो । कोरोना भाइरस रोकथाम र नियन्त्रण गर्न दिनरात नभिन खिट्टु पर्ने सरकारका मन्त्रीहरू कमिसनको लोभमा परेर उक्त भाइरसलाई रोकथाम र नियन्त्रण गर्ने औषधी र उपकरण खरिदमा समेत विवादको घेरामा तानिए । रातारात महंगो मूल्यमा औषधी र उपकरण खरिद गरिएको भएपनि विश्वले बहिकार गरेको आरडीटी किट खरिद गरियो । आरडीटी किटले सही विवरण नदेखाएको भन्दै विश्वका धेरै देशले त्यसलाई प्रतिबन्ध लगाउसको अवस्थामा समेत करोडौ मूल्यको आरडीटी किट खरिद गरियो । छिमेकी मुलुक भारतमै पनि उक्त किट खरिदमा र परीक्षणमा प्रतिबन्ध लगाउँदा समेत नेपाल सरकारले त्यही किटबाट परीक्षण गर्ने भन्दै आरडीटी किट खरिद गरेको र विश्व स्वास्थ्य संगठन र स्वास्थ्य विज्ञहरूले दिएको सुझावलाई समेत सरकारले वेबस्टा गरेको हुनाले अहिले सरकारकै कारण जनताले अनाहकमा ज्यात गुमाउनु परेको छ । प्रधानमन्त्री केही ओरीनिले कोरोना भाइरस वेसार, पानी र तातो पानी खाएमा ठीक हुन्छ भन्दै बेसार पानी र तातोपानी खान जनतालाई फरमान जारी गरे । प्रधानमन्त्रीको त्यस्तो फरमान पछि सत्ताका केही मानिसहरू प्रधानमन्त्रीको भनाईलाई नै उत्प्रेरक मान्दै आ आफ्नो सञ्चार माध्यममा लेख समाचारहरू प्रकाशित गर्न व्यत्त रहे । अहिले पनि त्यो क्रम जारी रहेको छ । तर सत्य वास्तविकता ठीक उल्टो छ । वेसार पानी, तातोपानी नेपाली जनतालाई खाउ भनेर कस्तैले सिकाउनु पर्दैन । सामान्य पेट दुख्दा, ज्वरो आउँदा र अन्य केही रोग लाग्दा सदियो देखि नेपाली जनताले त्यसको प्रयोग गर्दै आएका छन् । कोरोना भाइरस जस्तो प्राण घातक रोग वेसार पानी र तातो पानी खाउँदा ठीक हुन्ने भए किन आज विश्वका विभिन्न मुलुकका वैज्ञानिकहरू भ्याक्सिसन र औषधी बनाउन अबै टल्न खर्च गरिएका घन त ?

बजाना कहरू भ्याक्सन र आधव्य बनाउन अबा डलर खच गारहका छन् त ?  
 कोरोना भाइरस नियन्त्रण र रोकथाम हुन नसक्वा सरकार मात्र होइन सत्ताधारी दल समेत जिम्मेवार रहेको छ । कोरोना भाइरसबाट जनता मरिहरेको अवस्थामा सत्ताधारी दलका केही नेताहरू सरकारको विरुद्धमा मोर्चावान्दी कस्टडी औली नेतृत्वको सरकारलाई अपदस्त गर्न लागि परेका थिए । सत्ताधारी दलका दुई अध्यक्ष मध्येका एक पुष्टिकमल दाहाल सहित पार्टीका वरिष्ठ नेता माधव नेपाल, भलनाथ खनाल, प्रवत्ता नारायणकाजी श्रेष्ठ सहितका नेताहरूले प्रधानमन्त्री एवं पार्टी अध्यक्ष औलीले दुवै पदबाट राजिनामा दिनुपर्ने माग गरिरहेका र प्रधानमन्त्री औली समेत जनतालाई भन्दा पदलाई नै प्राथमिकतामा राखेको आफ्नो नेतृत्वको सरकार बचाउन लागेका हुनाले कोरोना नियन्त्रण र रोकथामलाई प्राथमिकतामा राख्न नसकेका हुनाले कोरोनाले उग्ररुप लिई गएको हो । सत्ताधारी दलले सरकारले गरेका निर्णयहरूलाई अपनात्व लिन नसक्ने अभिव्यक्ति वरिष्ठ नेताहरूले नै दिएका र सरकारले गरेका हरेक निर्णय र कार्यहरूको जिम्मेवारी औली सरकारले नै लिनुपर्न बताएपछि सत्ताधारी दलका कार्यकर्ताहरू समेत पक्ष विपक्षमा उभिन बाध्य भए । उनीहरूले कोरोना भाइरस विरुद्ध जनतालाई सजग गराउनुपर्न दायित्व समेत पूरा गर्न सकेन्त । जनता छटपटाईरहेका बेला उनीहरूलाई मलमपटी लगाउनुको बदला सरकारले जनताले सरकारको आदेश मानेन् जस्ता गैरजिम्मेवारपर्ण अभिव्यक्ति दिन थाले । यी सबै कारणहरूले गर्दा प्रमाणित हुन्छ सत्ताधारी दलले जनतालाई भन्दा सत्तालाई प्राथमिकतामा राखेको छ भनेर हामीले ठानेका छौं ।

# सम्वैधानिक परिषद्‌मा सरकारको छायाँ, नाम मात्रको परिषद्



## • देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

गरेका गाडीहस्ता व्यापक भ्रष्टाचार भएको  
छ । तर संघीय सरकार र प्रदेश सरकार  
अनि स्थानीय तहमा नेपाल कम्प्युनिष्ट पार्टीकै  
बहुमत रहेकाले कसैलाई कारबाही हुन  
सकेका छैन । कही महिना अगाडि अखिल्यार  
दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका प्रमुख आयुक्त  
नविन कुमार यिमिरले नेपालगञ्ज पुगेर  
एक सार्वजनिक कार्यक्रममै उद्घोष गरेका  
थिए । अखिल्यारले साँच्चिकै भ्रष्टाचारीहस्ताई  
कारबाही गर्न हो भने ९० प्रतिशत स्थानीय  
तहका पदाधिकारीहस्तको बास जेलमा हुन्छ  
भनेर । अखिल्यारकै आयुक्त सावित्री गुरुङले  
समेत त्यर्स्तै खाले अभिव्यक्ति दिएकी थिइन् ।  
तुलाबडा र पहुँचवाला भ्रष्टाचारीहस्तका फाइल  
खोल्ने वित्तिकै फोन आउँछ हामीसँग दुई  
तिहाई नजिकको बहुमत छ भनेर । सत्ताधारी  
दलका मान्छेहस्ते गर्न गरेका भ्रष्टाचारका  
फाइल खोल्न लाग्दा महाअभियोगको बाटो  
खुल्न सक्छ भनेर धम्क्याउने गरेको भन्दै  
महाअभियोग त सहुँला तर आफूहस्ते आजिवन  
सेवा गरेवापत् राज्यबाट पाइने पैन्सन लगायत  
सुविधा समेतबाट बिच्चित हुनुपर्ने अवस्था  
आएको खण्डमा तुलाबडा र पहुँचवाला  
भ्रष्टाचारीहस्ताई कसले कारबाही गर्न सक्छ  
भनेर सार्वजनिक रूपमै उद्घोष गरेकी थिइन् ।  
त्यर्सैले भन्न सकिन्छ अखिल्यार दुरुपयोग  
अनुसन्धान आयोग बहुदलीय व्यवस्थाको  
प्रदुष्यभावपछि भ्रष्टाचारीहस्ताई किलन चिट दिने  
निकायका रूपमा मात्र रहेको छ भनेर ।

पञ्चायतीकालमा समेत अखियारले तुलाठुला र पहुँचवाला व्यक्तिहस्ताई कारबाही गरेका थुप्रै उदाहरणहरू रहेका छन् । तत्कालिन बनमन्त्री हेमबहादुर मल्लराई मन्त्री हुँदै भ्रष्टाचारको काण्डमा जेल हालिएको थियो । पछि उनले सर्वोच्च अदालतबाट सफाई पाएका थिए भने तत्कालिन कृष्णमन्त्री पदम सुन्दर लावतीसमेत मल काढमा मुछिएका हुनाले उनले मन्त्री पदबाट राजिनामा दिएका थिए । भण्डै २ वर्षपछि उनले समेत अदालतबाट सफाई पाएका थिए । भ्रष्टाचार र सुनकाण्डकै बारेमा जनतामा व्यापक असन्तुष्टि देखिएपछि तत्कालिन राजा विरेन्द्रले आफैनै कान्छा भाईलाई अधिराज कमारको पदविबाट हटाएका थिए र

जावतों युनारपा पदापबाट हठाएपा घेइ र  
उनका अङ्ग रक्षक भरत गुरुड, पूर्व प्रहरी  
महानिरीक्षक डिबी लामा सहितका व्यक्तिहस्ताथि  
मुद्दा चलाइएको थियो । त्यसबेला भरत गुरुड  
र डिबी लामाको पक्षबाट मुद्दा हेर्न व्यक्तिहस्ता  
बहुदलीय व्यवस्थाको आगमनपछि मन्त्री भएका  
छन् भने केही व्यक्ति अहिले पनि पदमै रहेका  
छन् । यसरी तत्कालिन पञ्चायती व्यवस्थामा  
समेत भ्रष्टाचारीहस्ता त्यसमा आफैनै भाई किन  
नहुन् सम्मलाई कारबाही गरिएको इतिहास  
भएपनि अहिले भने पहुँचवाला र ढुलाबडा  
कुनै भ्रष्टाचारीहस्ताई कारबाही भएको छेन ।  
भ्रष्टाचारमा सत्ताधारी दलकै व्यक्तिहस्ता मुहिने  
गरेका हुनाले सत्ताको दुरुपयोग गरेर त्यस्ता  
भ्रष्टाचारीहस्ताई बचाउने काममा सिंहदरबार र  
बालुवाटार नै अग्रपतिमा उभिने गरेको हुनाले  
अब अखित्यार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको  
औचित्य नै समाप्त भएको हुनाले त्यसलाई  
विघटन गरिदिए हुने भएको छ । अखित्यार  
दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग सम्बैधानिक आयोग  
भएपनि व्यवहार त्यो आयोग सरकारको छायाँको  
रूपमा रहेको र त्यहाँ नियुक्त हुने पदाधिकारीहस्ता  
भागवण्डाकै आधारमा नियुक्त हुने हुनाले  
आफूलाई नियुक्त गर्न व्यक्तिहस्ताई अखित्यारका  
पदाधिकारीहस्ते कारबाही गर्न सक्ने अवस्था  
नै रहेदैन त्यसैले गर्दा अखित्यारलाई साँच्चिकै  
बलियो र दरिलो बनाउने हो भने त्यहाँ नियुक्त  
हुने पदाधिकारीहस्तको नियुक्ति खुल्ला रूपमा  
विज्ञापन गरेर गरिन उपयुक्त हुनेछ । कनै

# विश्वविद्यालय देशको भविष्य

## सुदर्शन पौडेल

नेपालमा प्रबुर सम्भावना छन्, तर जिनको उपयोग गर्न हामीले जानेन्हैं। फलस्वरूप हाम्रा अगाडि बग्रेली समस्या मात्र देखिएका छन्। त्यसमा अहिले थपिएको कोभिड-१९ को महाव्याप्तिले सामाजिक एवं आर्थिक व्यवस्था तहसनहन बनाइदिएकाले अवस्था थाप जटिल भएको छ। यस्तो अवस्थामा सम्भावनाको पहिचान र निनानको थालनी कहाँबाट गर्ने? यसको सरल जवाफ हो, शिक्षाको सुधार। त्यसो नगरे हामी सुनको कचौरामा बसेको तन्म देश हुन सक्छ।

नेपालको राष्ट्रिय योजना आयोगले विदेशमा पढेका व्यक्तिलाई काममा ग्राह्यता दिने अघोषित नीति लिएको छ। अन्य कानिपय सरकारी कार्यालय एवं शिक्षण पेसामा समेत विदेशमा पढेका व्यक्तिलाई उच्च ग्राह्यता दिन्छ। यसले हामी आफ्नो देशको शिक्षा प्रणालीप्रति विश्वस्त छैन्है भन्ने देखाउँछ। जब मुलुकभित्रबाट उत्पादित जनशक्तिको आफ्नै देशभित्र यथेष्ट सम्मान र कदर हुँदैन भने विश्व बजारमा सहज बिक्न सक्ने वातावरण हुने कुरै भएन। यस्तोमा समाज र राष्ट्रको भविष्य पक्कै पनि अन्योलग्रस्त हुन्छ।

व्यक्ति, समाज र राष्ट्रको भविष्य त्यहाँका नागरिकको शिक्षाले निर्धारण गर्छ। विद्यालय र विश्वविद्यालय शिक्षाका आधारशिला मात्रै होइनन्, मुलुकको मेरुदण्डसमेत हुन्। किनकि तिनै शिक्षालयले उत्पादन गरेको जनशक्तिको बलमा मात्रै मुलुक दहोसँग उभिन सक्छ। नेपालमा हाल ९५ विश्वविद्यालय र स्वायत्त शैक्षिक प्रतिष्ठानमातहतका एक हजार ४०७ कलेजमा ३ लाख ६२ हजार विद्यार्थी शैक्षिक क्रियाकलापमा सलग्न छन्। (हे. शिक्षा दर्पण, २०७९) त्यसका अलावा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम केन्द्रहस्ताट हजारौं जनशक्ति उत्पादन हुन्छन्। तर, सबाल यी प्रमाणपत्रधारी जनशक्तिले देशलाई जकडेका समस्यालाई चिरै सम्भावना खोज कर्तिको क्षमता राख्न भन्ने हो।

इसापूर्व पाचांदेखि बाह्यै शताब्दीसम्म अस्तित्वमा रहेको विश्वको पहिलो र उत्कृष्ट विश्वविद्यालय नालन्दा महाविद्यालयबाट धेरै कुरा सिक्न सकिन्छ। भारतको तात्कालीन मगध राज्य (हाल विहार)को राजगिरिमा रहेको उक्त विश्वविद्यालयमा सातीं शताब्दीता कालगभग दश हजार विद्यार्थी र दुई हजार शिक्षक एवं अन्येषक आबद्ध थिए। उक्त विश्वविद्यालयमा विविध विषयमा अति उच्चकोटीका थुप्रै खोज-अनुसन्धान भएको तथ्य सातीं शताब्दीमा त्यहाँ पुगेका चिनियाँ अन्येषक भिक्षु भावोभाडको यात्रा वृत्तान्तमा उल्लेख छ।

तात्कालीन समाज र प्रकृतिबीचको सौहारदृपूर्ण सम्बन्धका कारण त्यो विश्वविद्यालय विशिष्ट थियो। त्यहाँ विश्वजगत्का बारेमा अध्ययन हुन्छ्यो। त्यसैले देशदेशान्तरका विद्यार्थी यहाँ पढ्न लालित हुन्थे। इतिहासअनुसार नालन्दामा नौतल तीनवटा भव्य पुस्तकालयमा लाखौं ग्रन्थ र शोधहरू संग्रहित थिए। नालन्दाको शिक्षाको प्रभाव भारतवर्षका अलावा एसियाका अधिकांश मुलुक र विश्वभर नै फैलेको थियो। यहाँ अध्ययन गर्ने ग्रिस, बेलायत, पर्सियादेखिका मानिस आइपूर्थे। सन् १९५३ मा टर्किस आक्रमणकारीहस्तको हमलाबाट नष्ट भएको उक्त ज्ञानकेन्द्रमा संग्रहित शोध एवं ग्रन्थहरू सर्वैका लागि नष्ट भए। ज्ञानको मुहान थुनियो, समाज प्रताङ्गित भयो। नालन्दाले प्रसार गरेको शिक्षाको चेतलाई पछि औपनिवेशिक शिक्षाले प्रतिस्थापन गन्यो।

विगतका तथ्य केलाउँदा शिक्षामा परिवर्तनका लागि पाँचवटा पक्षमा अविलम्ब पहलकदमी जरूरी देखिन्छ। पहिलो, विश्वविद्यालय शिक्षालाई विश्वपरिवेशका

समसामयिक साफ्ता मुद्दाको हल गर्ने सक्ने जनशक्ति उत्पादनको लागि तयार पार्न (हे. नालन्दा, अक्सफोर्ड)। दोस्रो, देशको भौगोलिक, प्राकृतिक, सामाजिक एवं आर्थिक क्षेत्रका समस्याको समाधानका लागि राज्य, समुदाय र विश्वविद्यालयको संयुक्त पहलमा गुरुयोजना बनाउने (हे. क्यालिफोर्निया विकास गुरुयोजना)।

तेस्रो, वैचारिक रूपमा दासता थोप्दै आएका आयातित शिक्षा र संस्कृतिका अवशेषहरू नीति-निर्माण गर्ने तहदेखि विद्यालय र घरपरिवरबाट समेत हटाउने वातावरण बनाउने, त्यसको थालनी पाठ्यक्रममा समयसापेक्ष सुधारकदमी पहलकदमी गर्ने (हे. स्टान्डफोर्ड र जे.एन.यु. भारत)। चौथो, जीवनोपयोगी (प्राविधिक) शिक्षाको विकास गरी त्यसको सर्वव्यापी पहुँच सुनिश्चित गर्ने, त्यसका लागि बन्द तथा खुला शिक्षा प्रणाली विकास गर्ने। पाँचौं, क्षमतावान् व्यक्तिहस्ताई शिक्षण र अनुसन्धान पेसामा समेत विदेशमा पढेका व्यक्तिलाई उच्च ग्राह्यता दिन्छ। यसले हामी आफ्नो देशको शिक्षा प्रणालीप्रति विश्वस्त छैन्है भन्ने देखाउँछ। जब मुलुकभित्रबाट उत्पादित जनशक्तिको आफ्नै देशभित्र यथेष्ट सम्मान र कदर हुँदैन भने विश्व बजारमा सहज बिक्न सक्ने वातावरण हुने कुरै भएन। यस्तोमा समाज र राष्ट्रको भविष्य पक्कै पनि अन्योलग्रस्त हुन्छ।

व्यक्ति, समाज र राष्ट्रको भविष्य त्यहाँका नागरिकको शिक्षाले निर्धारण गर्छ। विद्यालय र विश्वविद्यालय शिक्षाका आधारशिला मात्रै होइनन्, मुलुकको मेरुदण्डसमेत हुन्। किनकि तिनै शिक्षालयले उत्पादन गरेको जनशक्तिको बलमा मात्रै मुलुक दहोसँग उभिन सक्छ। नेपालमा हाल ९५ विश्वविद्यालय र स्वायत्त शैक्षिक प्रतिष्ठानमातहतका एक हजार ४०७ कलेजमा ३ लाख ६२ हजार विद्यार्थी शैक्षिक क्रियाकलापमा सलग्न छन्। (हे. शिक्षा दर्पण, २०७९) त्यसका अलावा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम केन्द्रहस्ताट हजारौं जनशक्ति उत्पादन हुन्छन्। तर, नेपाल बुकेको नागरिक उत्पादन : नेपालमा उच्च शिक्षामा भर्नादर ९४९ प्रतिशत रहेको पाइन्छ, जुन विकासोन्मुख देशको (७६ प्रतिशत) तुलनामा उच्च हो। यसले शिक्षाप्रति आममानिसको सरोकार देखिन्छ। तर, छिमेकी मुलुकहरू चीन (३८३) र भारत (२६३) का साथै विकसित मुलुकको तुलनामा भन्ने यो दर कम हो। विद्यालय शिक्षा पूरा हुन सक्दैन।

विश्वविद्यालय समुदाय र राज्यप्रति जिम्मेवार हुनुपर्छ, ताकि तिनको अधिकांश खर्च स्थानीय सरकारका अलावा समाधान होइन। हरेक वर्ष नेपालमा जन्मने पैनै ६ लाख बलबालिकाका लागि आवश्यक पर्ने गुणस्तरीय जीवनोपयोगी (प्राविधिक) शिक्षाको अवसर प्रदान गर्न जोड दिनुपर्छ। हालको शिक्षा प्रणालीले उच्च शिक्षामा भर्नाको दर बढाउला, तर नेपाल बुकेको नागरिक उत्पादन गर्न भन्ने सक्ने देखिन्दैन। यसका लागि राज्य पुनर्संरचनापश्चात खडा भएका सात प्रदेशको मौलिक विशेषतालाई बुकेक रूप्यासको थालनी आवश्यक गरेको छ।

सक्ने उच्च शिक्षाको पाठ्यक्रम निर्माण गर्ने र सिकाइ विधिमा परिवर्तन आवश्यक छ।

आधुनिक विश्वविद्यालयले नालन्दा विश्वविद्यालयबाट तीनवटा कुरा सिक्न सक्छन् शिक्षण र अन्वेषणका विषयको विविधता र त्यसको आयतन, ज्ञानको विशिष्टता अनि समुदायको प्रत्यक्ष सहायता र विदेशमा विदेशी जनशक्ति कार्यरत रहने अवस्था व्यहोरुपरेको छ।

बाहिरबाट ल्याइएका जनशक्तिले देशको आवश्यकता बढेकर भएको विश्वविद्यालयको प्रयाससँग सम्पर्क बढाउन सकिन्न। त्यसका लागि देशभित्रका शैक्षिक प्रतिष्ठानहस्तको पाठ्यक्रम र शिक्षण सिकाइलगायत आमूल सुधारको थालनी आवश्यक छ। यो मार्गले मात्रै दिगो विकासको बाटो पहिल्याउँछ।

नेपालको शिक्षा प्रणालीमा विचलन हुन थाले। फलस्वरूप उत्पादित जनशक्ति बोरोजगार हुने र देशमा सञ्चालित सीमित उद्योग व्यवसाय र सेवाक्षेत्रमा समेत सात लाखको हाराहारीमा विदेशी जनशक्ति कार्यरत रहने अवस्था व्यहोरुपरेको छ।

बाहिरबाट ल्याइएका जनशक्तिले देशको आवश्यकता बढेकर भएको विश्वविद्यालयको प्रयाससँग सम्पर्क बढाउन सकिन्न। त्यसका लागि देशभित्रका शैक्षिक प्रतिष्ठानहस्तको पाठ्यक्रम र शिक्षण सिकाइलगायत आमूल सुधारको थालनी आवश्यक छ। यो मार्गले मात्रै दिगो विकासको बाटो पहिल्याउँछ।

## विश्वविद्यालय समुदाय र राज्यप्रति जिम्मेवार

हुनुपर्छ, ताकि तिनको अधिकांश खर्च स्थानीय

सरकारका अलावा सामाजिक अंग वा व्यक्तिबाट

प्राप्त हुन सकोस्। यो प्रणालीको अनुसरण केही

मुलुकले अवलम्बन गर्दै आएका छन्।

● ● ●

शैक्षिक संस्थाहरू पनि अन्तर्राष्ट्रियस्तरको बन्न सक्छन्। हाम्रा शिक्षालय अगतिले हुने, तर देश समृद्धिको दिशामा जाने भन्ने हुन सक्दैन। हाम्रो शिक्षा प्रणाली र शैक्षिक संस्थाहस्तको अनुहार मुलुकको समग्र चित्र र चरित्रमा प्रतिबिम्बित हुने हो।

## सामाजिक विकासको

गुरुयोजना

विश्वका थुपै सहर र समुदायले सर्वागीण विकासको दीर्घकालीन गुरुयोजना बनाउन यो पाइन्छ। युरोप अमेरिकादेखि एसियाका कैयाँ स्थानको विद्यालयले गर्ने सक्छन्। उदाहरणका लागि अमेरिकाको स्टान्डफोर्ड विश्वविद्यालय पूर्ण धार्मिक शैक्षिक प्रतिष्ठानबाट सन् १९४० मा विश्वविद्यालयमा स्थान्तरित भएको थियो। निरन्तर शैक्षिक उन्नय

# निषेधाज्ञामै काठमाडौंमा थपिए दोब्बर संक्रमित

१५ भद्रौमा काठमाडौं महानगरपालिकाका मेरार विद्यासुन्नर शाक्यमा कोरोना पोजिटिभ देखियो। त्यसअघि १२ भद्रौमा सांसद तथा उच्चोगी विनोद चौधरीमा संक्रमण पुष्टि भयो। त्यसको भोलिपल्ट डा. भोला रिजाल दम्पतीको रिपोर्ट पनि पोजिटिभ आयो।

कोभिड-११ संक्रमणका यी सबै हाइप्रोफाइल केस ४ भद्रौमा उपत्यकाका तीनवटै जिल्ला प्रशासन कार्यालयले निषेधाज्ञा लागू गरेपछि देखिएका हुन्। निषेधाज्ञा लागू गरिएको बुधबार दुई साता पूरा भएको छ। तर, निषेधाज्ञाका बाबजुद संक्रमण घट्नु साटो बढेको छ। बरू निषेधाज्ञा जारी भएपछिका १४ दिनमा उपत्यकामा अधिल्लो ६ महिनामा भन्दा धेरै संक्रमित थपिएका छन्। हाल होम आइसोलेसन रहेका मेरार शाक्य सबैलाई साधानी अपनाउन आग्रह गर्दैन्। भन्छन, संक्रमितको संख्या दिनानुदिन बढिरहेको छ, उपत्यकामा संक्रमण फैलिन नदिने प्रयासमा हामी निरन्तर जुटिरहेका छौं।

९० माघदेखि ३ भद्रौसम्म उपत्यकामा दुई हजार पाँच सय आठजनामा मात्र संक्रमण देखिएको थियो। ४ भद्रौयता यो संख्या बढेर ६ हजार पाँच सय ९३ पुगेको छ। चीनको वुहानबाट आएका ३२ वर्षे युवकमा १० माघमा नेपालमै पहिलोपटक कोरोना संक्रमण देखिएको थियो। नेपालगाउँका स्थायी बासिन्दा उनी वुहानबाट फर्कर काठमाडौंमा बसिरहेका थिए।

विज्ञहरू निषेधाज्ञाका बाबजुद संक्रमण बढ्नु भएको त्यसअघि लकडाउन खुकुले भएका बेलामा गरिएको लापरबाहीको परिणाम

मान्छन। सरकारले ११ चैतदेखि लागू गरेको देशव्यापी लकडाउन ६ साउनदेखि खुलेको थियो। त्यसयताको करिब एक महिनामा उपत्यकावासीले स्वास्थ्य सावधानी नअपनाउँदा समुदायस्तरमा संक्रमण फैलेको डा. पुन बताउँछन्।

स्वास्थ्य मन्त्रालयको इपिडिमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखाका निर्देशक डा. वासुदेव पाण्डे अहिले नै निषेधाज्ञाको परिणाम खोजे बेला नभएको बताउँछन्। भन्छन्, संक्रमण नियन्त्रणमा निषेधाज्ञाको असर कस्तो रह्यो भनेर अब एक सातापछि मात्रै भन्न सकिन्छ।

महाशाखाका अनुसार निषेधाज्ञा जारी भएयताका दुई सातामा उपत्यकाका तीन जिल्लामा चार हजार ८५ जनामा कोरोना संक्रमण पुष्टि भएको छ। निषेधाज्ञाअधिका दुई सातामा उपत्यकामा एक हजार ६ सय २२ जनामा संक्रमण देखिएको थियो। पछिला दुई सातामा भने संक्रमित संख्या त्यसको भाडै दोब्बर बढेको छ। बुधबार उपत्यकामा तीन सय ८८ जनामा संक्रमण पुष्टि भएको छ। उपत्यकामा संक्रमित संख्या ६ हजार पाँच सय १३ पुगेको छ।

हालसम्म काठमाडौंमा पाँच हजार दुई सय ६५, भक्तपुरमा पाँच सय ५६ र ललितपुरमा सात सय ७२ जना संक्रमित भएका छन्। तीमध्ये काठमाडौंमा २६, भक्तपुरमा नौ र ललितपुरमा सात गरी ४२ जनाको मृत्यु भएको छ। यस्तै, काठमाडौंमा चार हजार चार सय ८५, भक्तपुरमा चार सय १० र ललितपुरमा ६ सय ६३ जना सक्रिय संक्रमित छन्।

निषेधाज्ञाले उपत्यकामा संक्रमण फैलिएर भयावह हुने अवस्थाबाट रोकेको विज्ञहरू बताउँछन्। निषेधाज्ञामा संक्रमित व्यक्ति घरबाहिर निस्किन नपाएकाले उसले छिमेकी र अर्को व्यक्तिलाई सार्व नपाएकाले 'कन्ट्याक्ट ट्रेसिङ' सहज पनि बनेको उनको भनाइ छ। सरकारले परीक्षण सहज बनाएकाले पनि धेरै केस देखिएको उनको विश्लेषण छ।

तथापि, विज्ञहरू निषेधाज्ञालाई कोरोना प्रसार रोक्ने अन्तिम अस्त्र मान्दैनन्। कुनै न कुनै बिन्दुमा पुगेर निषेधाज्ञा खोलैपर्ने भएकाले स्वास्थ्य सावधानीको विकल्प नरहेको उनीहरूको ठम्याइ छ। कन्ट्याक्ट ट्रेसिङको जिम्मेवारी सरकारले स्थानीय तहलाई दिएको छ। सरकारले ल्याएको यससम्बन्धी कार्यविधिमा संक्रमण पुष्टि भएको ४८ घन्टाभित्र कन्ट्याक्ट ट्रेसिङ र संक्रमितको सम्पर्कमा आएका व्यक्तिको पौंच दिनभित्र स्वाब संकलन र परीक्षण गर्नुपर्न उल्लेख छ। काठमाडौंमा उपत्यका नगरपालिका फोरमले १८ वटा नगरपालिकामा मात्रै २८ हजारको कन्ट्याक्ट ट्रेसिङ गर्न बताएको थियो। तर, आधा मात्रै सफलता मिलेको छ। कन्ट्याक्ट ट्रेसिङको लागि इपिडिमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखाले २१ जना सुपरबाइजर खटाएको छ। र, सबै नगरपालिकामा भिन्दाभिन्दै टोलीले कन्ट्याक्ट ट्रेसिङ गरिरहेका छन्। महाशाखाका निर्देशक डा. पाण्डे भने उपत्यकामा १० प्रतिशत कन्ट्याक्ट ट्रेसिङ भएको दाबी गर्दैन्।

अधिवा अन्य अमानवीय शासकहरू फिका लाग्छन्। हुन त क्रुर शासकहरूले राम्रा काम पनि गरेका छन् तर यिनको क्रुरता र अमानवीयतालाई यिनको सुरक्षमले छोप्न सकेन। यस्तै हिस्तक शासकहरूको क्रममा कर्नल गद्दाको, मान्छेको मुटु कलेजो खाने इदी अमिनको नाम पनि आउँछ। तर बहुदल र लोकतन्त्रका नायकहरूले एउटा पनि सुरक्षम गरेनन्। पहिले प्रजातन्त्र र १३ वर्षदेखि लोकतन्त्रको भ्र्याली पिटेर गाईजात्रा देखाउनु नै यिनको राजनीतिक जीवन बन्न। पूर्वराजा पनि जनताले खोज्नुपर्ने होइन र ? भनेर गजधम्म बसिरहेका छन्। लोकतन्त्रमा अन्तिम सत्य लोक हुन भने लोकनेता बन्न चाहने, देशनेता बन्न खोज्नेले जनता खोज्नुपर्ने होइन र ? न हिजोका राजाले जनता खोजेन, न आजको राजाहरूले जनता खोजे। जहिले पनि जनताले राजा खोज्नुपर्ने दुर्देशबाट जनताले मुक्ति कहिले पाउने ? शायद सतीले सरापेको देश हो, सराप मुक्त भइसकेको छैन। यी नेताबाट केही हुन्। पूर्वराजा निस्कनुपर्यो कि जनताबाट कुनै शूरवीर। अन्यथा १६४१ देखि चलेको सतीको सरापमोचन ननुज्जेल देशको कुभलो चिताउनेको राइदाइ चलिरहनेछ।

विकास र विस्तार गर्ने थलौ हो। तर, अधिकांश अल्पविकसित एवं विकासोन्मुख देशमा शिक्षक पेसप्रतिको आकर्षण कम हुँदा शिक्षाको स्तर सुधिन सकेको छैन। यसको सफल उदाहरणमा दक्षिण कोरिया, सिंगापुर चीनलगायत युलुकलाई लिन सकिन्छ। यी मुलुकमा शिक्षक पेसा राजनीतिक उच्च निकायका मन्त्री वा सासादभन्दा उच्च मर्यादित र आकर्षक छ।

अन्तमा, नेपालका बहुसंख्यक युवा उज्ज्वल भविष्यको खोजीमा जस्तोसुकै योगदान गर्न तम्तायार छन्। यो अवस्थामा राज्य र समाजले उनीहरूलाई व्यावसायिक दक्षतासहितको शिक्षा र उक्त ज्ञानलाई व्यवहारमा उत्तर्न उपयुक्त अवसर दिनुपर्छ। व्यावसायिक उच्च शिक्षा नै देश र समाजको अग्रगमनको ढोका हुनेछ। विभिन्न प्रभाव र स्वार्थको कैदबाट विश्वविद्यालय निकालेका जति समाजको नजिक पुन्याउन सकिन्छ, त्यहाँ शैक्षिक उन्नयन हुने वातावरण तयार हुँदै जानेछ र समाज विकासको मार्गमा पुग्न सक्छ।

**विश्वविद्यालय देशको...**

थप व्यापकता हुने देखिँदै छ। यस क्रममा विश्वका प्रतिष्ठित (प्राविधिक) विश्वविद्यालयले पनि दूरशिक्षाका मानिन्छ। यो लोभलाग्दै उपलब्ध अन्य विश्वविद्यालयको हकमा पनि सम्पर्व छ। तर, त्यसका लागि शिक्षक-विद्यार्थीको समर्पण अनि नीति-निर्माता, राज्य र समुदायको भरपर्दै सहकार्य आवश्यक पर्छ।

**सहज शिक्षा प्रणाली**

जीवनोपयोगी (प्राविधिक) शिक्षाको विकास गरी त्यसको सर्वव्यापी पहुँच सुनिश्चित गर्ने सहज शिक्षा प्रणालीको आवश्यकता रहेको कुरा विश्वमा एकपछि अर्को थपिंदै आएका समस्याले उजागर गर्दै लगेका छन्। विश्वभर खुला विश्वविद्यालयको लहर चलेको छ। नेपालमा पनि ०७३ देखि खुला विश्वविद्यालय सञ्चालनमा छ। कोभिडको महामारीपश्चात् यस प्रकारको शिक्षाको

विकास र विस्तार गर्ने थलौ हो। तर, अधिकांश अल्पविकसित एवं विकासोन्मुख देशमा शिक्षक पेसप्रतिको आकर्षण कम हुँदा शिक्षाको स्तर सुधिन सकेको छैन। यसको सफल उदाहरणमा दक्षिण कोरिया, सिंगापुर चीनलगायत युलुकलाई लिन सकिन्छ। यी मुलुकमा शिक्षक पेसा राजनीतिक उच्च निकायका मन्त्री वा सासादभन्दा उच्च मर्यादित र आकर्षक छ।

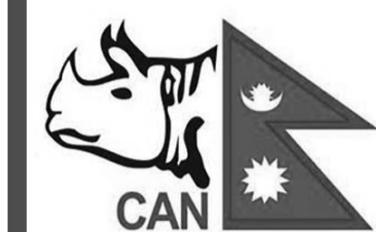
अन्तमा, नेपालका बहुसंख्यक युवा उज्ज्वल भविष्यको खोजीमा जस्तोसुकै योगदान गर्न तम्तायार छन्। यो अवस्थामा राज्य र समाजले उनीहरूलाई व्यावसायिक दक्षतासहितको शिक्षा र उक्त ज्ञानलाई व्यवहारमा उत्तर्न उपयुक्त अवसर दिनुपर्छ। व्यावसायिक उच्च शिक्षा नै देश र समाजको अग्रगमनको ढोका हुनेछ। विभिन्न प्रभाव र स्वार्थको कैदबाट विश्वविद्यालय निकालेका जति समाजको नजिक पुन्याउन सकिन्छ, त्यहाँ शैक्षिक उन्नयन हुने वातावरण तयार हुँदै जानेछ र समाज विकासको मार्गमा पुग्न सक्छ।

**शिक्षण पेसप्रतिको आकर्षण र सामाजिक मर्यादा**

कुनै विषयमा दक्षता हासिल गरेका क्षमतावान् व्यक्तिलाई शिक्षकको रूपमा आकर्षण गर्न सकदा नै शिक्षाको गुणस्तर सुधिन्छ। शिक्षक एक रोजगारीभन्दा पनि सम्मानजनक जीवन जिउने कला

## खेलकुद

### क्यानले मुख्य प्रशिक्षकसहित ५ पदका लागि माग्यो दर्खास्त



नेपाल क्रिकेट संघ (क्यान)ले राष्ट्रिय क्रिकेट टिमको मुख्य प्रशिक्षकसहित ५ पदका लागि दर्खास्त आव्हान गरेको छ।

क्यानले बिहीबार क्रिकेट म्यानेजर, चिफ फाइनान्स अफिसर र जनरल म्यानेजर तथा प्रदेश प्रशिक्षकका लागि पनि निवेदन माग गरेको छ। क्यानले अन्य पदमा १ ज

## ● नेपाल बंगलादेश बैंकद्वारा ५ हजार थान रेनडे सेभिर हस्तान्तरण



नेपाल बंगलादेश बैंकले कोभिड-१९ को उपचारमा प्रयोग हुने जीवनरक्षक औषधि सहयोग गरेको छ। बैंकले नेपालमा अभाव भइरहेका बेला २ करोड २५ लाख रुपैयाँ बारबरका रेनडे सेभिर औषधि सहयोग गरेको हो।

आफ्नो संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वलाई मनन गर्दै संयुक्त लगानीको बैंक आइफआइसी बैंक, बंगलादेश तथा औषधि उत्पादक बेक्सिमको फर्मास्युटिकल, बंगलादेशको संयुक्त पहलमा ती औषधि सहयोग गरिएको बैंकले जनाएको छ। ५ हजार थान औषधि बिहीबार ढाकास्थित नेपाली राजदूत डा. वशीधर मिश्रालाई हस्तान्तरण गरिएको जनाइएको छ।

उक्त औषधि अबको एक-दुई दिनभित्रमा नेपाल आइसक्ने र सर्वसाधारण जनताको जीवनरक्षामा प्रयोग हुने आशा लिएको बैंकले जनाएको छ। बैंकले सामाजिक उत्तरदायित्वान्तर्गत यसअधि पनि नेपाल सरकारको कोभिड-१९ फन्डमा १ करोड ४५ लाख रुपैयाँ प्रदान गरिसकेको जनाएको छ।

## ● लक्ष्मी बैंकको सञ्चालक समिति अध्यक्षमा नेपाल

लक्ष्मी बैंक लिमिटेडको सञ्चालक समितिको अध्यक्षमा रमण नेपाल नियुक्त भएका छन्। बैंकको सञ्चालक समिति बैठकले नेपाललाई अध्यक्ष पदमा नियुक्त गर्ने निर्णय गरेको हो। नियन्त्रित अध्यक्ष नेपालले बुधबार नेपाल राष्ट्र बैंकका गर्भनरसमक्ष विद्युतीय माध्यम (अनलाइन)बाट अध्यक्ष पदको शपथ लिएको बैंकले जनाएको छ। अध्यक्ष नेपालले बैंकको संस्थापक सेयरधनी नागरिक लगानी कोषको तरफबाट २०७५ फायुनदेखि बैंकको सञ्चालक समितिमा

प्रतिनिधित्व गर्दै आएका छन्। नेपाल राष्ट्र बैंकमा ३० वर्ष सेवा अवधि पूरा गरी निर्देशकको पदबाट सेवानिवृत्त भएका नेपाल हाल नागरिक लगानी कोषमा कार्यकारी निर्देशकका स्थमा कार्यरत रहेका छन्।

## ● एभरेष्ट बैंकका ग्राहकलाई पिसिआर परीक्षणमा छुट

एभरेष्ट बैंक लिमिटेडले सेन्ट्रल डायग्नोस्टिक ल्याबोरेटरी (सिडिएल)सँग आफ्ना ग्राहकलाई छुट दिने सम्भौतमा गरेको छ। बैंकले ग्राहकलाई १० प्रतिशत छुट दिने सम्भौतमा गरेको हो। हाल कोभिड-१९ को कठिन समयमा ग्राहकको सहजताका

**एभरेष्ट बैंक लिमिटेड**  
EVEREST BANK LIMITED  
(A joint-Venture with punjab national bank, India)

लागि आरटी-पिसिआर परीक्षणमा छुट दिने व्यवस्था गरेको जनाएको छ।

सम्भौतानुसार एभरेष्ट बैंकको डेबिट र क्रेडिट कार्ड होल्डर ग्राहकले सिडिएलबाट आरटी-पिसिआर परीक्षण गर्दा सरकारी दरअनुसार लाग्ने ५ हजार ५ सय रुपैयाँमा १० प्रतिशत छुट प्राप्त गर्ने जनाइएको छ। सम्भौतामा बैंकका नायब (महाप्रबन्धक, डा. सन्धीरकुमार र सिडिएल प्रयोगशालाका कार्यकारी निर्देशक मनीष पोखरेलको उपस्थितिमा भएको जनाइएको छ।

## ● सिद्धार्थ बैंकको ग्रिन पिन प्रविधि सुरु

सिद्धार्थ बैंक लिमिटेडले बैंकिङ सेवा अभ बढी प्रभावकारी एवं वातावरणमैत्री बनाउने उद्देश्यले कार्डको पिन कोड प्राप्त गर्नका लागि ग्रिन पिन सेवा सुचारू गरेको छ। बैंकले ग्राहकको डेबिट र क्रेडिट कार्डको ग्रिन पिन सोफै आफ्नो मोबाइल नब्बरमा प्राप्त गरी कार्डको पिन निर्धारण गर्न सक्ने प्रविधि सुरु गरेको हो। ग्राहकले आफ्नो नयाँ कार्डको पिन सिद्धार्थ बैंकको कुनै पनि एटिएम वा नेप्से सदस्य रहेका केही बैंकहरूको एटिएमबाट निर्धारण गर्न सक्ने बैंकले

खाना पकाउने ज्याँस (एल.पी. ज्याँस) प्रयोगकर्ताहरूलाई सुरक्षा सम्बन्धी नेपाल आयल निगम लि. को अति आवश्यक जानकारी  
एल.पी. ज्याँस अत्यन्तै प्रज्वलनशिल पेट्रोलियम पदार्थ भएकाले यसको प्रयोगमा पर्याप्त सतर्कता एवं सावधानी अपनाउनु जस्ती हुन्छ। त्यसैले खाना पकाउने ज्याँसको चुहावटले हुने दुर्घटनाबाट बच्न देहायका कुरामा विशेष ध्यान पुन्याउन सम्पूर्ण उपभोक्तावर्गमा नेपाल आयल निगम अनुरोध गर्दछ।

**दुर्घटनाबाट बच्न ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु :**

- सिलिण्डर ल्याउदा लैजादा नगुडाउनै। भान्सामा सिलिण्डर संर्थे ठाडो राखी प्रयोग गरै।
- सुताएर, घोटाएर प्रयोग नगरै।
- रेगुलेटर, रवर, पाइप, चुलोजस्ता उपकरणहरू गुणस्तर भएको मात्र प्रयोग गरै।
- साथै हरेक दुई वर्षमा ज्याँसको पाइप फेरै।
- काम सकेपछि संर्थे रेगुलेटर बन्द गर्न निवारी।
- खाना पकाउदा सधै भूत्याल ढोका खुला राखौं र सुतीको कपडा लगाएर मात्र खाना पकाउने गरै।

### ज्याँस चुहावट भएमा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु :

- खाना पकाउने स्थानमा एल.पी. ज्याँसको तिखो गन्ध आइरहेको छ भने ज्याँस चुहिएको भन्ने बुझ्नु पर्दछ। ज्याँस लिंक भएमा पाइले रेगुलेटरको र पछि चुल्होको नव बन्द गरै।
- भयाल ढोका खुला राखौं र भिन्क्ला निस्क्ने बस्तुहरू जस्तै ज्याँस चुल्हो, सलाई, लाईटर, धुप आदि नवारौ। विद्युतजन्य उपकरणको प्रयोग नगरै।
- ज्याँस लिंक भएमा रेगुलेटरलाई सिलिण्डरबाट छुटाई सिलिण्डरमा रेपटी क्याप लगाइ बाहिर खुला स्थानमा राखौं र यथाशिष्ट नजिकको ज्याँस विक्रेता अथवा ज्याँस उद्योगमा सम्पर्क गरै।

“सचेत द सावधान हुनु जै सुरक्षित हुनु हो।”

उपभोक्ता जनहितका लागि जारी



## नेपाल आयल निगम लि.

केन्द्रीय कार्यालय, बबरमहल, काठमाडौं, नेपाल

०१-४२६३४८४, ४२६३४८९

## कपोरेट

जनाएको छ। यसरी पिन निर्धारण गर्न एटिएमा कार्ड राखेपछि ग्राहकहरूलाई बैंकमा रजिस्टर्ड आफ्नो मोबाइल नम्बरमा एसएमएसमार्फत ग्रिन पिन आउने जनाइएको छ।

प्राप्त भएको ग्रिन पिन ग्राहकले एटिएममा राख्यी आफ्नो नयाँ पिन नम्बर निर्धारण गर्न सक्ने बैंकले जनाएको छ। पिन परिवर्तन भएपछि, कार्ड सक्रिय हुने र ग्राहकले आफ्नो कार्ड एटिएम र क्रेडिट मेसिन तथा अनलाइन कारोबारमा सजिले प्रयोग गर्न सक्ने जनाइएको छ। यसका साथै अन्य बैंकका एटिएममा पनि विनाकुनै अतिरिक्त शुल्क प्रयोग गर्न सक्ने बैंकले जनाएको छ।

## ● रुपन्देहीको भलबारीमा सानिमाको शाखा

सानिमा बैंकले रुपन्देहीको भलबारीमा ८०३५ शाखा कार्यालय सञ्चालनमा ल्याएको छ। शाखाको उदाटन बैंकका प्रदेश ५ का कामु प्रमुख रजन मैनालीले गरेका थिए। भलबारी शाखाले उक्त क्षेत्रका स्थानीयावासीलाई अत्यावश्यक बैंकिङ सेवा प्रवाह गर्ने र संक्रमण न्यून हुँदै गएसँगै आवश्यक सम्पूर्ण बैंकिङ सेवा प्रदान गर्ने जनाएको छ। यसका साथै बैंकका ८० शाखा, ८० एटिएम तथा १५ विस्तारित काउन्टर पुगेका छन्।

## ● ज्योति लाइफको बोनस दर ४३ देखि ७५ रुपैयाँसम्म

ज्योति लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीले २०७६ असार मसान्तसम्म जारी भएका बिमालेखो बोनस दर निर्धारण गरेको छ। कम्पनीले आव ०७५२७६ को बिमाकीय प्रतिवेदन बिमा समितिबाट स्वीकृत भएपछि

**Jyoti Life**

बोनस दर प्रतिहजार न्यूनतम ४३ रुपैयाँदेखि ७५ रुपैयाँसम्म हुने निर्धारण गरेको हो।

सावधिक जीवन बिमालेखो लागि ९ वर्षसम्म अवधिको ४३ रुपैयाँ, १० देखि १४ वर्ष अवधिको ४५ रुपैयाँ, ५० रुपैयाँ, ५५ देखि १९ वर्ष अवधिको ५५ रुपैयाँ, ६० रुपैयाँ, ६५ देखि २४ वर्ष अवधिको ६५ रुपैयाँ, ७० रुपैयाँ, ७५ रुपैयाँ, ८० रुपैयाँ, ८५ रुपैयाँ, ९० रुपैयाँ, ९५ रुपैयाँ, १०० रुपैयाँ, १०५ रुपैयाँ, ११० रुपैयाँ, ११५ रुपैयाँ, १२० रुपैयाँ, १२५ रुपैयाँ, १३० रुपैयाँ, १३५ रुपैयाँ, १४० रुपैयाँ, १४५ रुपैयाँ, १५० रुपैयाँ, १५५ रुपैयाँ, १६० रुपैयाँ, १६५ रुपैयाँ, १७० रुपैयाँ, १७५ रुपैयाँ, १८० रुपैयाँ, १८५ रुपैयाँ, १९० रुपैयाँ, १९५ रुपैयाँ, २०० रुपैयाँ, २०५ रुपैयाँ, २१० रुपैयाँ, २१५ रुपैयाँ, २२० रुपैयाँ, २२५ रुपैयाँ, २३० रुपैयाँ, २३५ रुपैयाँ, २४० रुपैयाँ, २४५ रुपैयाँ, २५० रुपैयाँ, २५५ रुपैयाँ, २६० रुपैयाँ, २६५ रुपैयाँ, २७० रुपैयाँ, २७५ रुपैयाँ, २८० रुपैयाँ, २८५ रुपैयाँ, २९० रुपैयाँ, २९५ रुपैयाँ, ३०० रुपैयाँ, ३०५ रुपैयाँ, ३१० रुपैयाँ, ३१५ रुपैयाँ, ३२० रुपैयाँ, ३२५ रुपैयाँ, ३३० रुपैयाँ, ३३५ रुपैयाँ, ३४० रुपैयाँ, ३४५ रुपैयाँ, ३५० रुपैयाँ, ३५५ रुपैयाँ, ३६० रुपैयाँ, ३६५ रुपैयाँ, ३७० रुपैयाँ, ३७५ रुपैयाँ, ३८० रुपैयाँ, ३८५ रुपैयाँ, ३

## नेकपा र...

मच्चाउन खोज्नु। सत्ताधारी दल कहिले एक व्यक्तिका लागि सविधान नै संशोधन गर्ने उद्योग गर्दछ भने कहिले राष्ट्रियसभाको सदस्य पनि प्रधानमन्त्री बन्न पाउर्दछ भनिरहेको छ। सविधानले प्रतिनिधिसभाको प्रत्यक्ष निर्वाचित व्यक्तिमात्र प्रधानमन्त्री बन्न पाउने व्यवस्था गरिएको दुनाले त्यसलाई पछिलो समयमा उत्पाउने प्रयास सम्म गरियो। एक व्यक्तिका लागि सत्ताधारी दलभित्रको त्यही लडाईले गर्दा सत्ताधारी दल विभाजनको अवस्थामा समेत पुगेको थियो। तर उच्चस्तरीय रसायन टाँसेर केही समयका लागि पार्टीभित्रको आन्तरिक द्वन्द्वलाई मथर पारिएको भएपनि त्यो धेरै टिक्न सक्ने अवस्था देखिंदैन। खास गरेर पार्टीका दुई अध्यक्ष मध्येका एक अध्यक्ष केपी ओली प्रधानमन्त्री रहेका र अर्का अध्यक्ष पुष्कमल दाहालमा समेत प्रधानमन्त्री बन्ने इच्छा प्रकट भएकाले उनेको नेतृत्वमा पार्टीका वरिष्ठ नेताहरू माधव नेपाल, भलनाथ खनाल, प्रवत्ता

नारायणकाजी श्रेष्ठ सहितको समर्थनमा अध्यक्ष दाहाल प्रधानमन्त्री ओली विरुद्ध अनेक प्रकारका घड्यन्त्रमा सामेल भएपछि त्यो षड्यन्त्रलाई चिन ओली पक्षीय नेताहरूले समय विताउन थालेका हुनाले सरकारका काम कारबीमा समेत असर परेको छ। ओली सरकारले पटक पटक गर्ती गर्दै आएको र पार्टीका नेता तथा कार्यकारीहरूसमेत विभाजनको अवस्थामा पुगेको बेला सरकारले छानीचानी आफ्ना पक्षमा लाग्ने र आफ्ना दुव्के बैठकेहरूलाई सरकार नियुक्ति दिन थालेको हुनाले अध्यक्ष दाहाल पक्षीय नेताहरू सरकारसँग रुपू हुँदै गएका छन्। ठीक त्यही बेला वामदेव गौतमलाई आँखूलाई राष्ट्रियसभाको सदस्य बनाएर अर्थ मन्त्रालयको जिम्मेवारी दिनुपर्ने माग गरेपछि ओली सरकार संकटमा परेको छ। गौतमलाई दाहाल पक्षीय सबै नेताहरू माधव नेपाल, भलनाथ खनाल, नारायणकाजी श्रेष्ठसहितका नेताको समर्थन रहेको छ। यी सबै कारणले गर्दै नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी र उनको नेतृत्वमा रहेको सरकार जनताको हितका लागि आकाशको फल आँखा तारी मल जस्तोमात्र भएको छ। त्यसैले भन्न सकिन्छ सविधान अनुसार राज्य सञ्चालन हुन नसकेको खण्डमा नेपाल असफल रहेको छ। हुने सम्भावना समेत देखिन थालेको छ।

जनतालाई भान परेको छ। कोरोना भाइरसका कारण जनता छटपटाईरहेका छन्। दिनप्रतिदिन कोरोनाका संक्रमितहरूको संख्या बढिरहेको छ भने निधन हुनेहरूको संख्या समेत बढेको छ। लकडाउन र निषेधाज्ञाका कारण जनता भोकभोकै बस्नुपरेको अवस्थामा सत्ताधारी दलका नेताहरू भनेजसरी हुन्छ सत्ता आफ्नो हातमा त्याउनुपर्ने खेलमा लागेका हुनाले जनता भन्न बाध्य भएका छन् जुन जोगी आएपनि कानै चिरेको भनेर। कोरोनाका संक्रमितहरूले उपचारसम्म पाउन सकेका छैनन्। अस्पतालमा उपचार हुन छोडेको छ। विरामीहरू अस्पताल बुम्दा घुम्दै मर्नुपर्ने अवस्था आएपनि सत्ताधारी दल र सरकार भने आन्तरिक द्वन्द्वमै रमाउन थालेको हुनाले नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी र उनको नेतृत्वमा रहेको सरकारपनि जाताको लागि आकाशको फल आँखा तारी मल जस्तोमात्र भएको छ। त्यसैले भन्न सकिन्छ जनता भनेको राजनीतिक दल र तिनका नेताहरूलाई सत्तामा पुग्ने भन्दा आफ्नै स्वार्थ सिद्ध नेपाल भएको छ।

प्रधानमन्त्रीको निर्देशन कार्यान्वयन हुनुपर्दछ कि पर्दैन ? सस्तो लोकप्रियताका लागि प्रधानमन्त्री जे पनि बोलीदिए गरेको आरोप प्रधानमन्त्री ओलीमाथि छ। प्रधानमन्त्रीको सरकारी निवास अगाडि नै केही दाताहरूले सर्वी भोका मान्छेहरूलाई खाना खुवाईरेका हुन्नन्। के त्यो दृष्ट प्रधानमन्त्रीले देखिको छैनन् ? प्रधानमन्त्रीको सविवालयका कर्मचारी र मन्त्रीहरू त्यही बाटो हिँदछन् मुर्दो बैग्याएर केही भोके बस्तुपर्नै भन्ने राष्ट्रपति र प्रधानमन्त्रीको बाचा अहिले कुन दुलोभित परसेको छ ? भोकले कोही मर्नुपर्ने अवस्था सिर्जना हुँदू बाचा पुरा नगर्ने प्रधानमन्त्रीलाई खोई के भन्ने ?

## राजधानीतै...

पहिलो चरणको लकडाउन समाप्त भएको घोषणा सरकारले गत श्रावण ६ गते गयो। श्रावण ६ गते पछि जनताको जीवनस्तर सामान्य बन्दै गरेपनि फेरी सरकारले कोरोना भाइरसका संक्रमितहरूको संख्या बढाउँ गएको भनेर निषेधाज्ञा जारी गरेको छ। पहिलो चरणको लकडाउन समाप्त भएको केही समयमा पछि निषेधाज्ञा जारी गरिएपछि दैनिक रोजगारी गरी जीवन धन्न बाध्य भएका जनता फेरी संकटमा परेको छन्। प्रधानमन्त्रीले खाना नपाएर कोही मर्नुपर्ने अभिव्यक्ति त दिए तर व्यवहारमा त्यो लागु हुन नसकेको हुनाले निषेधाज्ञाको बेलामा पनि जनता

## पीडक नै...

संक्रमणकालिन न्यायिक प्रक्रियालाई अगाडि बढाउन नसक्नु राज्यको कमजोरी हो। पिडक पक्ष नै राज्य सञ्चालनमा पुगेको हुनाले पिडक पक्षले कुनै हालतमा पनि पिडितलाई न्याय दिन चाहिरहेको देखिंदैन। बलपूर्वक बेपता पारिएको परिवारले न्याय नपाउन संविधानको उल्लंघन मात्र नभएर अन्तर्राष्ट्रिय कानुनको समेत उल्लंघन हो। द्वन्द्वकालोका समयमा विभिन्न व्यक्तिहरूलाई बेपता पारिएको थियो भने तत्कालिन नेपाल कमाओवादीले वितरवारो बैद्यसुभेडा सैनिकहरू बसमा चढेको भन्दै गुडिरहेको बसमा आगो लगाई दिएका थिए। बसमा यात्रा गरिएको मध्येका ३२ जना निर्दोष नागरिकहरूले त्यसबोला ज्यान गएको थियो। सबैच्य अदालतले न्यायको लागि भन्दै जध्य अपराधका मुद्दामा करैलाई आमामाफी दिन नुने भन्दै जध्य अपराधमा सल्लान भएकाहरूलाई कानुनी कारबाही गर्न सरकारका नाममा आदेश दिएको भएपनि आजसम्म करैलाई कारबाही भएको छैन। उल्लो ज्यानमाराहरूलाई आमामाफी दिइएको छ। यसरी मुलुक गणतन्त्रमा गिरेको हुनुले अपराधीहरूले कुनै कारबाही भोग्नु नपरेको हुनाले अपराधीहरूको मनोबल बढेको देखिन्छ।

सरकारले २०७९ माघ ७ गते लोकेन्द्र मलिकको अध्यक्षतामा बेपता पारिएका व्यक्तिको

खाना खोज्दै हिँदुपर्ने बाध्यतामा रहेको छन्।

पछिलो समयमा जनता रोगले भन्दा भोकले मर्ने अवस्थामा पुगेपछि निषेधाज्ञाको उल्लंघन हुने क्रम बढदो रूपमा रहेको छ। काठमाडौं उपत्यकामा रहेको खुलामज्जमा प्रत्येक दिन भोकले थकित भएका जनता खानाको प्रतिक्षामा बरेका हुन्छन्। त्यहीं प्रत्येक दिन दिनको दुई बजेपछि केही दाताहरूले सर्वी भोका मान्छेहरूलाई खाना खुवाईरेका हुन्नन्। के त्यो दृष्ट प्रधानमन्त्रीले देखिको छैनन् ? प्रधानमन्त्रीको सविवालयका कर्मचारी र मन्त्रीहरू त्यही बाटो हिँदछन् मुर्दो बैग्याएर केही भोके बस्तुपर्नै भन्ने राष्ट्रपति र प्रधानमन्त्रीको बाचा अहिले कुन दुलोभित परसेको छ ? भोकले कोही मर्नुपर्ने अवस्था सिर्जना हुँदू बाचा पुरा नगर्ने प्रधानमन्त्रीलाई खोई के भन्ने ?

छानविन गर्न आयोग गठन गरेको थियो। आयोग गठन भएको ६ वर्ष पुग्न लाग्दा समेत वेपताहरूको पतो लाग्न सकेको छैन। मलिकले आफ्नो कार्यकाल पूरा गरी उनी पदमुक्त भइसकेका छन्। त्यसबोला पनि आयोगको पदाधिकारीहरूले तबल भता खाने र बजेट सम्बन्धी काम बाहेक केही गर्न सकेका थिएनन्। राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोगले २०६६ मा माओओवादीबाट १९५ जना र राज्यपक्षबाट एक हजार नौ जनतालाई वेपता पारिएको तथ्याङ्क सार्वजनिक गरेको थियो। वेपता छानविन आयोगले फरक फरक तथांकहरू सार्वजनिक गरेको हुनाले उनीहरूले लगाउँ आएका छन्। मन्थ ठाकुर, उपेन्द्र यादव, बाबुराम भट्टराई र राजेन्द्र महतोले भण्डारी, यादव, भा र राजिकोश यादवलाई वरिष्ठ नेता बनाउन सकारात्मक नभएपछि जसपा भित्रको विवाद बाहिर आएको हो। पछिलो समयमा यी चार भाइका कारण ठाकुरलाई समेत तनाव बढेको छ। प्रदेश नं. २ को सरकार परिवर्तनका विषयमा कुराकानी गर्न बसेको बैठकमा महत्त ठाकुर उपेन्द्र यादव र बाबुराम भट्टराईमात्र उपरिथित भएका थिए।

पार्टी एकीकरण भएको छोटो समयमै पार्टीभित्र विवाद उपन भएको र पार्टीले आकार समेत नलिईसकेको अवस्थामा चार नेताले विद्रोह गर्न सम्बन्धी भएकाले गर्दा पार्टीको भविष्यमाथि नै प्रश्न उठेको छ। पिडक पक्ष नै अहिले सत्तामा रहेको छ। पिडक पक्षले पिडितलाई न्याय दिन भन्ने भएपनि उनीहरूले वेपता बढेको छ। उनीहरूले पिडित पक्षले पिडितलाई न्याय दिन भन्नु दिवा सपना बाहेक अय केही हुन सक्दैन। वेपता पारिएका व्यक्तिहरूले पिडलाई सम्बोधन नगरिकान संक्रमणकालिन न्यायको भावना स्थापित हुन सक्दैन त्यसैले सरकारले पिडकलाई कानुनी कारबाही नगरेसम्म पिडितले न्याय पाउन सक्ने अवस्था देखिंदैन।

**“ तपाईं हामी बीचको नाता सम्झौदिको सहयोगी NCC उत्सव बचत खाता ,”**

NCC Bank  
Nepal Credit & Commerce Bank Ltd.

प्रधान कार्यालय:  
बागबजार, काठमाडौं, नेपाल | पो.न. १२५५९ | फोन: ०१-४२४ ६९९९  
पर्याप्ति: ०१-५२४ ४५७० | SWIFT: NBCONPKA | ईमेल: corporate@nccbank.com.np  
वेब: www.nccbank.com.np | दोल निः: १६६०-०१-४५६७८

## जनतालाई...

दिन सकेको देखिएको छैन। राजनीतिक दलहरू जनताको सेवाका लागि गठन भएका हुन भने जनता समस्यामा पर्दा जनतालाई सहयोग गर्नुपर्ने राजनीतिक दलहरूको धर्म र कर्तव्य भएपनि राजनीतिक दलहरू आफ्नै पार